वै TaiS. VI i.9.6; देवाः परे ये चावरे तानुभयाननन्वाभजति TaiS. VI.iv.6.3; तस्मै त्वा विष्णवे त्वेत्याह यद्वेव विष्णुरन्वतिष्ठत जहीति तस्माद् विष्णुमन्वाभजति TaiS. Vi.v.1.3; इन्द्रमेवैतत्सवनेऽन्वाभजति AitBr. 28.4 (711); याज्यायां देवता अन्वाभजतेति ह स्माह कौषीतकिः KauṣīBr. 14.2 (62.19); 15.2 (66.12); एनानिन्द्रः सोमपीथेऽन्वाभेजे KauṣīBr.16.1 (69.11); 28.3 (135.17); ŚāṅkhāŚS. xiv. 62.2; या इमा अग्नीषोमावन्वाजग्मुः ... ययोर्वामिदं युवयोरस्मानन्वाभजतम् ŚatBr. I.vi.3.18; ŚatBr. (K.) II.vi.1.12; सर्वत्र ह्येवैनं देवा अन्वाभजन् ŚatBr. I.vii.3.7; ŚatBr. (K.).II.vii.1.6; विशो विश्वे देवा यत्र वै क्षत्रमुन्नयत्यन्वाभक्ता वै तत्र विट्तद्विश्वान्देवानन्वाभजतां तस्मादेष वैश्वदेवश्चरुर्भवति ŚatBr. II.iv.3.6; ŚatBr. (K.) I.iii.2.6; यत्रैवैतस्यै गृह्णीयात्तदेव छन्दांस्यन्वाभजेत् ŚatBr. III.iv.1.8. तद् गायत्रीमन्वाभजति ŚatBr. III.iv.1.9; 10; 12; तेऽन्वागत्याब्रुवन्नु नो यज्ञऽ आ भजत ŚatBr. III.vi.2.17; इन्द्रमेवानु मरुत आभजति ŚatBr. IV.iii.3.10; XIV.ii.2.6; XIV.ii.2.9-11; इदं सर्वं यदन्नं तदात्मनऽ आगासीरनु नोऽस्मिन्नन्नऽ आभजस्वेति ŚatBr. XIV. iv.1.19; गायत्री श्येनः सोमभृत्तेनो वा एनामेतद्वीर्येण द्वितीयमन्वाभजति ŚatBr. (K.) IV.ix.4.8; तमेतदन्वाभजत् ŚatBr. (K.) V.i.3.9; कलयो गन्धर्वा एत्याब्रुवन्नु न एषु लोकेष्वाभजत JaimiBr. 154; 265; 266; एतस्मिन्नेव नौ मरुत्वतीय उक्थेऽन्वाभजेति। तावेतद् एतस्मिन्नेव मरुत्वतीय उक्थेऽन्वाभजत् VādhūŚS. iv.2.7; iv.2.10; ते देवा अब्रुवन्। अस्मानपि पशावन्वाभजतम् VādhūŚS. iv.7.5; स यदेकादश प्रयाजा एकादशानुयाजा एकादशोपयाजस्तद् देवानन्वाभेजतुः VādhūŚS. iv.7.7; iv.11.15-16; iv.8.2. **B** to entitle to take a share, cf. **अन्वाभक्त A**; **C** to accompany, cf. **अन्वाभक्त C**.

अन्वाभवितृ (anv-ābhavitṛ) *adj.* existing along, Viśva.

अन्वाभिक्रमण (anv-ābhikramaṇa) *n.* act of stepping forward दूराद्वाभिप्रसार्य हस्तं जुहुयात्, समासीदेदन्वाभिक्रमणेन ŚābaBh. 731.1 (*on* iii.1.20)

अन्वाभू (anv-ābhū-) I.P. **1** to equal, to imitate यज्ञेन वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् तेंऽमन्यन्त मनुष्या नोऽन्वाभविष्यन्ति TaiS. VI.iii.4.7; VI.v.3.1; स इन्द्रमब्रवीत् कथं न्वहमितः पुनरन्वाभवेयम् JaimiBr. 2.409; **2** to wax, to become great यदिमा आभ्यामसुरब्रह्माभ्यां होष्यामि तदन्वसुरा आभविष्यन्ति यन्न होष्यामि तदन्वाभविष्यन्ति KāṭhS.27.8(ii.144.6); 27.9(ii.163.13); तस्माद्विदमसुरा नान्वाभवन्ति AitBr. 4.7 (104) (*but* comm. नैव समन्तात् प्राप्नुवन्ति); **3** to control, to govern or rule over अग्निना तपोऽन्वाभवत्सूर्येण तेजो वायुना प्राणाः KāṭhS. 35.15 (iii.61.1); v.3.4 (iii.159.6); KapiKaS. 48.13 (304.15); **4** to exist along (in future) नैव तावदसुरा अन्वाभवितारो यावदिमे लोका भवितारः JaimiBr. 1.212.

अन्वाभूति (anv-ābhūti) *f.* act of controlling or governing or ruling अग्निना तपोऽन्वाभवत् ... प्रजापतिस्तैर्देवैरन्वाभूतिरनु च भूयासम् KāṭhS. 35.15 (iii.61.9)

अन्वायच्छ् (anv-āyacch-) [= *anv-āyam*] I.P. to stretch in, Viśva.

अन्वायत् (anv-āyat-) I.Ā. **1A** to get added or inserted (*caus.*) to cause to get added (*caus.*) **Bi** to cause to arrange in order (*caus.* pass.) to cause to be added or inserted **ii** to place near by **C** to become connected with **D** to accompany with **E** to follow **2A** (*caus.*) to make someone concerned with **B** to be in accordance with (numerically) **3** (*caus.*) to cause to make oblation, to cause to offer **4** (*caus.*) to cause to address **5A** to exist in **B** to coincide with **1A** to get added or inserted नः परुच्छेपोऽहरन्वायतिष्ट KauṣīBr. 23.5 (105.16); (*caus.*) to cause to get added, i.e. to dispose or add in regular sequence, to bring in एतस्मिन्नु हैके बृहती तृतीये स्तोत्रियेऽन्वहं स्वराण्यन्वायातयन्ति KauṣīBr. 24.5 (109.24); छन्दांस्येवैतद्यज्ञमन्वायातयति यथामुमादित्यं रश्मयः ŚatBr. III.iv.1.23; ŚatBr. (K.) IV.iv.1.15; V.vi.4.6; तमेषु लोकेष्वन्वायातयत् JaimiBr. 2.244; अनूबन्ध्यायाः पशुपुरोडाश आदित्यमन्वायातयेयुः ĀśvaŚS. II.iii.2.19; अमावस्यायां पौर्णमास्यां वाग्रयणेष्टिमन्वायातयेत् ĀpaŚS. vi.30.12; VaikhāŚS.8.2; प्राश्नं प्रसेचनमन्वायातयति VaikhāŚS. 19.6; (*caus.* pass.) to cause to be added or inserted, i.e. to be expanded over तदाहुः कस्माद् वैश्वदेवान्येवान्वायात्यन्ते नैकदेवत्यानि ... इति KauṣīBr. 21.5 (95.14;16); तस्मिंश्चातुर्मास्यहवींष्यन्वायात्यन्ते ŚāṅkhāŚS. xiv.5.5; **1B** (*caus.*) **i** to cause to arrange in order एकादशिनीं त्वेवान्वायातयेयुरिति सा स्थितिः KauṣīBr. 12.7 (56.16); **ii** to place near by आज्यस्थाल्यां स्रुवं निधायाग्रेण स्थालीपाकमन्वायातयति MānGS. ii.2.12; ii.3.4; ii.4.7; **1C** to become connected with एवमेते देवा एतं यज्ञक्रतुमन्वायतन्त Jaimi Br. 1.239; य एनमन्वायतन्त इम एतर्हि परिशिष्टाः JaimiBr.1.240; पशुपुरोडाशं यानि चान्वायतन्ते त्रिमात्राणि भवति MānŚS. 115.6; (*caus.* pass.) to cause to be connected पशवः पुरोलाशाश्चान्वायात्यन्ते हविर्यज्ञेषु सोमेषु ŚāṅkhāŚS. xiv.3.1; **1D** to accompany with, cf. **अन्वायत्त 2A**; **1E** to follow, cf. **अन्वायत्त 2B**; **2A** (*caus.*) to make someone concerned with देवतां एवास्मिन्नन्वायातयति। तस्मादश्वे सर्वा देवता अन्वायत्ताः TaiBr. III.viii.7.3; **2B** to be in accordance with (numerically), cf. **अन्वायत्त 4B**; **3** (*caus.*) to cause to make oblation, to cause to offer यदि देवसूनां हवींष्यन्वायातयेयुरग्निर्गृहपतिः सोमो वनस्पतिः ĀśvaŚS. I.iv.11.5; II.iii.2.6;9; II.iii.2.19;22; पशुतन्त्रे हवींष्यन्वायातयन्ति ŚāṅkhāŚS. xiii.20.10; प्रतिपवहवींषि पशुपुरोडाशेष्वन्वायातयति MānŚS. 202.13; **4** (*caus.*) to cause to address गवामयने ब्राह्मणाच्छंसिने प्राग्विषुवत ऐन्द्रेषु प्रगाथेष्वभीवर्तमन्वायातयेयुः ŚāṅkhāŚS. xii.9.8; **5A** to exist in, cf. **अन्वायत्त 5A**; **5B** to coinside with, cf. **अन्वायत्त 5B**; **6** to depend on, cf. **अन्वायत्त 3**.

अन्वायतन (anv-āyatana) *adj.* latitudinal, MW., Apte.

अन्वायतनम् (anvāyatanam) *adv.* in the house, Apte.

अन्वायति (anv-āyati) *f.* continuous or steady supply (of equipment and men) स्वदेशादन्वायतिर्वीवधः ArthŚā. iii.107.7 (10.2) (comm. अविच्छिन्न आजीवद्रव्यागमः)

अन्वायत्त (anv-āyatta) *adj.* [*f.* –ā] **1** closely connected with, closely related to **2A** followed, accompanied with, united with **B** attending to **3** dependent on **4A** concerned with **B** being in accordance with **5A** constantly existing or abiding in **B** coinciding with **1A** closely connected with, closely related to यो वै सप्तदशं प्रजापतिं यज्ञमन्वायत्तं वेद प्रति यज्ञेन तिष्ठति TaiS. I.vi.ii.1; एष वै प्रजापतिः सप्तदशो यज्ञेऽन्वायत्तो यंद्यनुवाक्याया एति MaiS. i.4.11 (i.60.2); VārāŚS. III. ii.2.24; सर्वेषु वा एषु लोकेषु मृत्यवोऽन्वायत्ताः TaiBr. III.ix.15.1; ŚatBr. XIII.iii.5.1; ते वाऽ एते (चक्षुषी) अग्नीषोमयोरेव रूपमन्वायत्ते यच्छुक्लं तदाग्नेयम् ŚatBr. I.vi.3.41; ŚatBr. (K.) II.vi.1.28; देवता अवदानान्यन्वायत्ता ŚatBr. (K.) II.vi.4.7; IV.i.2.10; JaimiBr.1.141; देवानां स्तोत्राणि। तानि देवा अन्वायत्ताः JaimiBr. 1.176; 2.28; 3.117; ChāndoU.ii.9.5; त्रिवृतं हि स्तोमं पुरुषोऽन्वायत्तो धिष्ण्यानन्ये पशवः JaimiBr. 1.250; VādhūŚS. iii.6.4; पृथिव्यां तृप्तायां यानि पृथिव्यां भूतान्यन्वायत्तानि तानि तृप्यन्ति GopBr. i.3.14 (83.4); ChāndoU. ii.9.2-3; प्रस्तोतर्या देवता प्रस्तावमन्वायत्ता तां चेदविद्वान्प्रस्तोष्यसि, मूर्धा ते विपतिष्यति ChāndoU.i.10.9-11 (Śaṅ. अनुगता);i.11.4; AṇuBh. 43.3 (*on* i.1.22); चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री गायत्रं प्रातःसवनम् तदस्य वसवोऽन्वायत्ताः प्राणाः वाव वसवः ChāndoU. iii.16.1; 3; स यदिदमेतस्मिन्नन्वायत्तं वेदाथ तथोपास्तेऽन्वायत्तो हैवास्मिन् भवति ĀrṣeU.2.4; एता एव होत्रकाः अन्वायत्ताः ĀśvaŚS. II.iv.10.10; त्रीणि तन्त्राणि यज्ञमन्वायत्तानि भवन्ति BaudhŚS. iii.194.13; त्रय्यः प्रजा यज्ञमन्वायत्ताः VādhūŚS. iv.15.13; प्रस्ताव इति साम्नो भक्तिविशेषस्तमन्वायत्ता अनुगता प्राणो देवता Bhām.147.1 (*on* i.1.23); PrakaVi. 135.18; **2A** followed, accompained with, united with यो वा अनुष्टुभं सर्वत्रापि सवनान्यन्वायत्तां वेद सर्वत्रास्यापि भवत्येषा PañcBr. vi.3.14; अन्वायत्ता मरुत्वतीयानां प्रतिपदनुचरा अन्वायत्ता ब्राह्मणस्पत्यास्त्र्यहरूपेण KauṣīBr. 24.5 (109.18-19); 26.8 (123.19); तद्या इमा अक्षंलोहिन्यो राजयः। ताभिरेनं रुद्रोऽन्वायत्तः ... अधरयैनं वर्तन्या पृथिव्यन्वायत्ता ŚatBr. XIV. v.2.3; BṛĀraU.ii.2.2 (Śaṅ. अनुगतः) ; **2B** attending to अधरया वर्तन्या पक्ष्मणा एनं पृथिवी अन्वायत्ता अधरत्वसामान्यात् BṛĀraUBh. 276.15 (*on* ii.2.2); **3** dependent on त्रयस्त्रिंशद्वै सोमपा देवता याः सोमाहुतीरन्वायत्ताः KauṣīBr. 12.6. (56.5); सर्वे लोकाः सर्वे कामाः द्वादशाहमन्वायत्ताः JaimiBr. 3.385; मयि ... इदं सर्वं भुवनमन्वायत्तम् JaimiUBr. iii.17.7; ददतो मनुष्याः प्रशंसन्ति यजमानं देवा दर्वीं पितरोऽन्वायत्ताः BṛĀraU. iii.8.9; BrahmSūBh. (Rā.) 293.8 (*on* i.3.11) (ŚrutaPra. अनुवशा इत्यर्थः); सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्येतदक्षरमन्वायत्तानि ŚaunakaU. 1.17; **4A** concerned with अश्वे सर्वा देवता अन्वायत्ताः TaiBr. III. viii.7.3; ŚatBr. XIII. i.2.9; अग्नेः पर्यासो भवति ... एतत्सर्वे देवा अन्वायत्ताः ŚatBr. III.i.2.18; सैषा व्रतधुगथर्वाङ्गिरसस्तां ह्यन्वायत्ताः GopBr. i.3.19 (89.2); स यदिदमेतस्मिन्नन्वायत्तं वेदाथ तथोपास्तेऽन्वायत्तो हैवास्मिन् भवति ĀrṣeU.7.12-13; **4B** being in accordance with चतुर्विंशतिर्वसवो देवाः। ते गायत्रीमन्वायत्ताः JaimiBr. 1.30; 1.257; **5A** constantly existing or abiding in संवत्सरं वाऽअन्नाद्यमन्वायत्तम् ŚatBr. XII. vii.2.19; अध्वर्युः प्रजापतिं सप्तदशं यज्ञेऽन्वायत्तं वेदका ऋध्नुवन्ति MānŚS. 167.17; **5B** coinciding with त्रीणि ह वै छन्दांसि यज्ञं वहन्ति गायत्री त्रिष्टुब् जगती। तद् एवानुष्टुब् आन्तादन्वायत्ता JaimiBr. 1.120.

अन्वायत्तत्व (anvāyatta-tva) *n.* the state of being closely conntected with वायुविकारे देवताशब्दस्य प्रस्तावमन्वायत्तत्वस्य चासंभवात् NyāySu. (Ja.) 151A. 1 (*on* i.1.9)